

Millä lailla estetty?

Jyrki J.J. Kasvi

Kilpailuttamisen "rajat"

- Laki (uusi ja vanha) määrittelee vain tilaamisen ja kilpailuttamisen pelisäännöt!
- Kunnat voivat kilpailuttaa ja tilata mitä haluavat
  - Ja saavat juuri sen mitä tilaavat
  - Määrittelyt on tehtävä etukäteen!
- Kunnat pelkäävät valituksia ja oikeudenkäyntejä
  - Valitus voi viivästyttää hankintaa vuosilla!
  - Valintaperusteet pidetään tuttuina ja yksinkertaisina
  - Avoimen lähdekoodin hankinnat enemmän palveluita
- Tilataanko tietojärjestelmää, palvelua vai toiminnan kehittämistä?
  - Yleensä tilataan aivan väärää asiaa

Mitä vaatia?

- Rajapintojen on oltava avoimia ja standardoituja ja tietojärjestelmien yhteentoimivia
  - Yhteentoimivuus myös muiden julkisen sektorin järjestelmien kanssa
- Sopimuksissa on oltava yksiselitteiset toimitusehdot, keskeytysehdot ja sanktiot
  - Esim. järjestelmän toimitusaika, palvelun saatavuus
  - Miten arvioida toiminnallista vaikuttavuutta?
- Myös palvelun lopettamisesta on sovittava etukäteen
  - Esim. Irtisanomisperusteet, tietojen luovutus tilaajalle,
...

Toimittajan markkinat

- Kunnat ja valtion laitokset ovat kokemattomia tietojärjestelmien ja kehityshankkeiden tilaajia
  - Toimittajat sen sijaan ovat kokeneita ja tuntevat hankintalain ja tietojärjestelmien kiemurat
- Asiakas on sidottu toimittajaan monella tasolla
  - Vanhojen järjestelmien suljetut rajapinnat
  - Tieto asiakkaan olemassaolevista järjestelmistä
  - Kehityshankkeeseen jo sidottu raha ja aika
- Asiakkaan on uskallettava ostaa osaamista
  - Konsultti konsulttia valvomaan
  - Kunnissa krooninen konsulttikammo

Avoin tietoyhteiskunta = julkinen API

- Avoimessa tietoyhteiskunnassa kaikki julkiset tiedot ja metatiedot on saatava käyttöön ilmaiseksi avoimessa, koneluettavassa muodossa
  - API (Application Programming Interface) on rajapinta, jonka kautta tiedot saa ulos koneluettavasti
- Kansalaiset ja yritykset luovat omia, tietoa hyödyntäviä palveluita
  - Kansalaiset itse tietävät parhaiten, millaista palvelua tarvitsevat
  - Helpottaa viranomaisten omien palveluiden kehittämistä
  - Tukee tietojen käyttöä hallintorajojen yli

Hallitusohjelma

- ”...Sähköisten palveluiden ja tuotteiden tarjontaa ja yhteentoimivuutta lisätään, mahdollistetaan **avointen rajapintojen käyttöä** kilpailuneutraalilla tavalla julkishallinnon tieto- ja viestintäjärjestelmissä...”
  - ”...Toteutusta johtamaan asetetaan ministerijohtoinen neuvottelukunta.”
- Muuten hyvin pitkälle viranhaltijoiden asia.

Luutunutta toimintaa

- Esimerkiksi tyypillinen laskun sähköinen käsittely
  - Sisäpostina keskushallintoon, skannataan, sähköpostina takaisin, asiatarkastus, sähköpostina esimiehelle, hyväksytään, sähköpostina keskushallintoon, maksetaan (usein myöhässä)
  - Saa viedä viisi päivää eli töitä tehdään iltaisin ja viikonloppuisin.
    - Kukaan ei saa olla sairas, matkalla, tehdä oikeita töitään koko päivää
    - Kun toimintaprosessi on jäykkä, ihmiset joustavat
- Case Espoon sosiaalitoimi
  - Uuden tietojärjestelmän käyttöönoton jälkeisessä kaaoksessa toimeentulotukipäätöksen saaminen saattoi kestää jopa 40 päivää
    - Tarvittiinkin lisää henkilökuntaa tuottavuuden paranemisen asemesta

Keskustelua

